

SPLOŠNA NAVODILA

Popravljalne znake pišemo na desno stran odgovora in nikoli čez odgovor dijaka.

V testno polo ne dopisujemo pravih odgovorov.

Če zaradi nečitljivosti ne moremo ugotoviti pravilnosti oziroma nepravilnosti odgovora, odgovor ovrednotimo z 0 točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis, iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravi odgovor («toleranca ene črke»).

Ker pri vprašanih odprtega tipa ne morejo biti navedene vse možne variante odgovorov dijakov, je v teh primerih potrebno s pomočjo navodil za popravljalce presoditi, ali je odgovor dijaka, čeprav ni zapisan z istimi besedami, strokovno sprejemljiv in ustreza zahtevam naloge.

V navodilih za vrednotenje smo s podpičjem ločili različne možne pravilne odgovore.

1)

STAREJŠA ŽELEZNA DOBA = HALŠTATSKA KULTURA – 800/750-450/300 pr. Kr. /pr. n. š.; lahko tudi samo stoletje (8.-5 ali 4. stol. pr Kr./pr. n. š.) – 1 točka za vsako ime + 1 točka za čas = 3 točke

MLAJŠA ŽELEZNA DOBA = LATENSKA KULTURA – 300-15 pr. Kr. /pr. n. š./do prihoda Rimljanov; lahko tudi samo stoletje (4. ali 3. stol. – 1. stol. pr. Kr./pr.n.š.) – 1 točka za vsako ime + 1 točka za čas = 3 točke

2)

<i>Kulturno območje</i>	<i>Močnejši center</i>
ŠTAJERSKA KULTURNA SKUPINA	RIFNIK, POŠTELA, BRINJEVA GORA, GORNJA RADGONA, PTUJ, ORMOŽ
NOTRANJSKO-KRAŠKA KULTURNA SKUPINA	ŠKOCJAN, ŠMIHEL POD NANOSOM, KRIŽNA GORA, ULAKA POD LOŽEM
SVETOLUCIJSKA (POSOŠKA) SKUPINA	MOST NA SOČI/SVETA LUCIJA, BOVEC, KOBARID, TOLMIN, VOLČJI GRAD, BOHINJSKI KOT (JEREKA, LEPENCE, BITNJE)
KOROŠKA KULTURNA SKUPINA	BREG/FRÖG, ŠTALENSKA GORA/MAGDALENSBERG
LJUBLJANSKA KULTURNA SKUPINA	LJUBLJANA, MOLNIK, KRANJ, BLED, MENGEŠ
DOLENJSKA SKUPINA	VAČE, NOVO MESTO, CVINGER/VIR PRI STIČNI, MAGDALENSKA GORA

- VSAKA PRAVILNA NAVEDBA KULTURNE SKUPINE = 1 TOČKA - Skupaj 6 točk
→ VSAKA PRAVILNA NAVEDBA ENEGA CENTRA = 1 TOČKA – Skupaj 6 točk

3)

TO VELIKO SPREMEMBO JE POVZROČIL VDOR SKITOV V KARPATSKO NIŽINO. = 1 točka

4)

MOŽNI ARGUMENTI – VSAK ARGUMENT = 1 TOČKA

RAZVITA METALURŠKA DEJAVNOST

RAZVITA STEKLARSKA DEJAVNOST (STEKLARSTVO)

RAZVITA TRGOVINA

RAZVITO POLJEDELSTVO IN ŽIVINOREJA

PREMOŽEN VODILNI SLOJ

RAZVITA UMETNA OBRT (SITULSKA UMETNOST)

Skupaj 3 točke.

5)

VENETI; ILIRI; TAVRISKI; KARNI; LATOBIKI; AMBISONTI, NORIKI, HISTRI, KOLAPIJANI, SERAPILI, SERETI - vsaka navedba = 1 točka

Skupaj 4 točke.

6)

MOŽNA POJASNILA:

GOVEDO - MOČNA ŽIVINOREJA ZARADI MESA IN MLEKA

GOVEDO – VLEČNA ŽIVAL ZA RALA – POMEN POLJEDELSTVA

DROBNICA – VOLNA - TKALSTVO

KONJI – ZA DELO IN OPREMA BOJEVNIKOV

PES – POMOČ PRI LOVU

OSNOVA HALTŠTATSKEGA GOSPODARSTVA NA DOLENJSKEM JE BILO KMETIJSTVO

1 POJASNILO = 1 TOČKA, skupaj 4 točke

7)

a)

DA BI LAŽJE NADZOROVALI BLJIŽNO IN DALJNO OKOLICO = 2 točki

- OBRAMBA PRED NAPADI

- NADZOR NAD TRGOVINO

b)

DA SO BILA MOČNO UTRJENA = 1 TOČKA

8)

ŽELEZARSTVO = 1 TOČKA

NA RAZMAH JE VPLIVALA OBILICA ŽELEZOVE RUDE – 1 TOČKA

Skupaj 2 točki.

9)

PRIDOBIVANJE ŽELEZA JE OMOGOČILO:

- VZPON DOLENJSKE DRUŽBE V ENO NAJPOMEMBNEJŠIH V EVROPSKEM PROSTORU

- RAZMAH TRGOVINE NA DOLGE RAZDALJE

- OBOGATITEV DOLENJSKE DRUŽBE IN S TEM RAZSLOJEVANJE

- SPECIALIZACIJA POKLICEV

→ 1 PRIMER = 1 TOČKA

Skupaj 2 točki.

10)

		
	(vir: Steklo in jantar Novega mesta, dostopno na https://365.rtvsllo.si/arhiv/dokumentarci-izobrazevalni/3497863%20%20(30,20.februarja2024))	(vir: Steklo in jantar Novega mesta, dostopno na https://365.rtvsllo.si/arhiv/dokumentarci-izobrazevalni/3497863%20%20(30,20.februarja2024))
<i>Arheološka najdba</i>	OGRLICA ALI ZAPESTNICA	OGRLICA
<i>Material</i>	STEKLO	JANTAR

a) 1 točka = za vsako pravilno navedbo = 2 točki

b) 1 točka = za vsako pravilno navedbo = 2 točki

Skupaj 4 točke.

11)

a)

JAGODE V OBLIKI OVNOVIH GLAVIC - CELOTNA NAVEDBA = 1 TOČKA

b)

**REDKO KJE V EVROPI SO NAŠLI PODOBNE FILIGRANSKE IZDELKE
IZDELAVA JE ZAHTEVALA POSEBNO SPRETNOST**

- 1 NAVEDBA = 2 TOČKI

12)

- IMELI SO ŽIVAHNO TRGOVINO (UVOZ MATERIALOV – JANTAR)
 - BILA JE RAZVITA STEKLARSKA OBRT
 - OBSTAJALA JE RAZSLOJENA DRUŽBA (NAKIT BOGATE OSEBE)

 - OBSTAJALI SO SPECIALIZIRANI POKLICI (NPR. STEKLARJI)
 - VERA V POSMRTNO ŽIVLJENJE
- **VSAKA NAVEDBA 1 TOČKA, SKUPAJ 3 TOČKE**

13)

a)

- GRE ZA LIKOVNO IZRAŽANJE
- UPORABLJENA JE BRONASTA PLOČEVINA
- ZNAČILNO ZA SEVERNO ITALIJO, SLOVENIJO (OD PADA DO DONAVE)
- PRIZORI NA SITULAH PRIKAZUJEJO ŽIVLJENJE VIŠJEGA SLOJA PRI RAZLIČNIH OPRAVILIH ...
- **ZNAČILNI PREDMETI: SITULE, PASNE SPONKE, UHANI, REDKEJE OROŽJE (ČELADE, NOŽNICE)**
- **RAZVOJ TOREVTIKE (TEHNIKE/UMETNOSTI TANJENJA, TOLČENJA IN KRAŠENJA PLOČEVINE)**
- **PREPROSTO UPODABLJANJE ČLOVEŠKIH FIGUR**
- **UPODOBITVE LOVA, DELA NA POLJU, DVOBOJEV, TEKMOVANJA Z DVOKOLESNIMI VOZovi, SVEČANE GOSTIJE ...**

→ **VSAKA NAVEDBA 1 TOČKA**

Skupaj 4 točke.

b)

**VAŠKA SITULA – 1 TOČKA
V NARODNEM MUZEJU – 1 TOČKA**

Skupaj 2 točki.

14)

A) Most na Soči	E mahaira
B) Ajdovski grad	C apulski krater
C) Stična	A skifos
D) Magdalenska gora	D eibirij
E) Novo mesto	B svetolucijske fibule
F) Brinjeva gora	F bronasti kip merjasca
G) Gradenj	G skledasta čelada

Vsaka pravilna povezava 1 točka, skupaj 7 točk.

**KER JE BILO V TESTU NAMESTO MAGDALENSKA GORA NAPAČNO NAPISANO
CELJE IN ZATO POJMA CIBORIJ NI BILO MOGOČE POVEZATI S ČRKO D, SMO SE
ODLOČILI, DA VSEM TEKMOVALCEM PRI 14. NALOGI DOPIŠEMO 1 DODATNO
TOČKO.**